

N:o 21.

Af herr **Bergman**, om anslag för anställande af meteorologiska observationer i Gellivara.

Under sommaren 1894 inrättade statens meteorologiska centralanstalt en meteorologisk station vid Gellivara kyrkoplats i Norrbottens län. Härifrån aflätos dagligen telegrafiska rapporter rörande temperatur, nederbörd, barometerstånd och andra väderleksförhållanden, hvilka infördes å de för hvarje dag i tidningarne och på anslagstaflor i hufvudstaden offentliggjorda synoptiska kartorna öfver väderleken i norra Europa. För vetenskapen såväl som för den stora allmänheten torde dessa observationer hafva varit af mindre vanligt intresse, då denna station, såsom belägen cirka 7 mil norr om polcirkeln, var den nordligaste punkt i vårt land, hvarifrån telegrafiska rapporter kunde erhållas, och i öfrigt egde ett för utrönandet af de klimatiska förhållandena i hela norra delen af skandinaviska halfön exceptionelt gynnsamt läge. Man torde nemligen erinra sig, att Gellivara är beläget några och tjugu mil från Atlanten, på ungefär samma eller något kortare afstånd från Bottniska viken samt cirka trettio mil från Ishafvets kust, att orten för öfrigt ligger vid gränsen till fjellregionen och på medelhöjden af det centralnordskandinaviska höglandet samt ett tiotal mil från hela halföns köldcentrum.

Sedan iakttagelserna dagligen fortgått omkring ett år, måste de upphöra, emedan den person, som åtagit sig deras utförande, insjuknade och sedan afflyttade från platsen, och då chefen för meteorologiska centralanstalten förklarade sig af brist på tillgängliga medel ej kunna lemna ersättning åt någon observatör, har det ej varit möjligt att erhålla lämplig person för arbetenas fortsättande utan arfvode.

Bih. till Riksd. Prot. 1897. 1 Saml. 2 Afd. 1 Band. 9 Häft (N:is 21 - 23). 1

Af vidfogade yttrande af föreståndaren för statens meteorologiska centralanstalt professor R. Rubenson framgår, att en så nordligt belägen observationsstation som den ifrågavarande vore af stor vikt såväl med hänsyn till sitt nordliga läge och sin aflägsenhet från andra meteorologiska stationer i riket som för den dagliga väderlekstjensten för bedömande af de klimatiska förhållandena i Lappmarken.

Då, såsom nämnts, de meteorologiska observationerna i Gellivara äro af stor vetenskaplig betydelse och då vid deras utförande, hvilket sker på bestämda tider, minst tre gånger dagligen, samt derjemte vid ovanligare företeelser inom atmosfären, såsom vid mindre normala former af norrsken eller af snö och hagel m. m., fordras mycken noggrannhet och påpasslighet jemte ett ej ringa arbete med utskrifning af väderlekstelegrammen samt journalernas förande, så får jag vördsamt anhålla,

att Riksdagen måtte anvisa ett extra anslag af trehundra kronor att utgå till aflönande af den person, som af meteorologiska centralanstalten befinnes lämplig att sköta de meteorologiska observationerna i Gellivara.

Stockholm den 28 januari 1897.

C. O. Bergman.

Bilaga.

Med anledning af herr öfverste C. O. Bergmans motion vid innevarande riksdag om medel till bestridande af dagliga observationer i Gellivara och deras meddelande per telegraf till meteorologiska centralanstalten, får jag på anmodan af motionären meddela följande:

Gellivara station, som var i verksamhet under september 1894—maj 1895, bekostades delvis med enskilda medel och med ett ringa anslag från meteorologiska centralanstalten, emedan dess inredande och under-

håll ej voro förutsedda i den vid 1893 års riksdag beviljade kongl. propositionen om utvidgning och fullständigande af anstaltens väderlekstjänst. Sedan emellertid svårighet visade sig att fortfarande erhålla observatör utan ersättning eller med ringa sådan, måste, då anstalten för ändamålet ej hade några medel öfriga, stationen indragas tills vidare. Detta var så mycket mera att beklaga som stationen genom sitt nordliga läge och sin aflägsenhet från andra meteorologiska stationer i riket var af ganska stor vikt såväl för den dagliga väderlekstjänsten som för bedömandet af klimatet i Lappland, der, till följd af landets vidsträckthet och invånareantalets ringhet, stationerna alltid komma att ligga på långa afstånd från hvarandra.

Jag kan därför icke annat än instämma i herr öfverste Bergmans åsigt om önskvärdheten, att bidrag af allmänna medel lemnas till återupprättande och underhållande af stationen i Gellivara, och anser, att de af honom motionerade 300 kronor för år äro för ändamålet tillräckliga.

Stockholm den 20 mars 1896.

R. Rubenson.
